

תוכנית קפולן למנהיגות מחקר הערכה

מחזור שני 2019-2020

ומעקב אחר המחזור הראשון 2018-2019

טליה חסין אלן מילשטיין

המחקר הוזמן על ידי ארגון הג'וינט העולמי ומומן בסיועו

עריכת לשון: נעמי הלסטד
תרגום לעברית (תקציר): רויטל אביב מתוק
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר

מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל
ת"ד 3886 ירושלים 9103702
טלפון: 02-6557400
brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

ירושלים | שבט תשפ"א | ינואר 2021

רקע

תוכנית קפלן למנהיגות היא התוכנית הבין-לאומית הראשונה של הג'וינט אשר הציבה לה למטרה לפתח מנהיגות צעירה בקהילות היהודיות באירופה, בברה"מ לשעבר ובאמריקה הלטינית. התוכנית מיועדת לאנשי מקצוע צעירים במשרות ניהול בדרג ביניים בקהילות יהודיות, השואפים לחזק את השפעתם ומנהיגותם, במיוחד בתוך הארגונים שהם פועלים בהם. התוכנית מתמקדת במתן כלים וידע בארבעה תחומים: מנהיגות, ניהול, פיתוח קהילתי ותכנים יהודיים. בתוכנית שלושה מחזורים, שכל אחד מהם בנוי על שלושה סמינרים אזוריים וסמינר אחד בין-לאומי, שנערך במוסד אקדמי בארה"ב, וכן על פעילויות ומשימות שמתקיימות בין הסמינרים. דוח זה מציג את הממצאים המרכזיים מהערכת המחזור השני של התוכנית (2019-2020), שהשתתפו בו 45 עמיתים משלושת האזורים, וכן מעקב אחר בוגרי המחזור הראשון (2018-2019), שבו השתתפו 32 עמיתים מאירופה ומברה"מ לשעבר.

מטרות ההערכה

ההערכה נועדה לבחון את יישום התוכנית והטמעתה, ועד כמה השיגה את מטרותיה המרכזיות. בשלב זה, ההערכה בוחנת את תוצאות הביניים של התוכנית, כגון רכישת ידע וכלים חדשים לניהול ומנהיגות, פיתוח קשרים ורשתות חברתיות, וראיות ראשוניות לכך שהתוכנית השיגה את מטרותיה הסופיות בקהילות העמיתים: שינויים בתפקידם בארגונים, אימוץ כלים בפעילויותיהם המקצועיות ופיתוח קשרים עם עמיתים אחרים בתוכנית. מטרות אלה נבחנו בקרב בוגרי המחזור הראשון.

זוהי הערכה מעצבת המבקשת לשפר את מגוון רכיבי התוכנית תוך עבודה הדוקה עם צוות התוכנית. מטרת הדוח היא לסכם את ממצאי ההערכה של המחזור השני ואת ממצאי המעקב אחר המחזור הראשון כדי לשפר את התוכנית לקראת המחזור הבא.

שיטה

ההערכה מבוססת על בחינת התוכנית כמכלול. עד כה, בכל האזורים נעשה שימוש באותם כלי מחקר, תוך רגישות למאפיינים התרבותיים הייחודיים של כל אזור. כל שלב בהערכה כולל שלושה חלקים (לפני התוכנית, במהלכה ואחריה). היא משלבת כלים כמותיים (שאלונים למילוי עצמי), ראיונות חצי-מובנים עם עמיתים ועם צוות התוכנית, כמו גם תצפיות בסמינרים אזוריים ובסמינר הבין-לאומי. מאמץ מיוחד הוקדש לשמירה על הרגישות התרבותית והשפתית בפיתוח כלי המחקר.

ממצאים מרכזיים

העמיתים הביעו שביעות רצון מהטמעת התוכנית ומן הסמינרים האזוריים; 92% (12) מן המשתתפים מאירופה, 85% (11) מן המשתתפים מאמריקה הלטינית ו-72% (10) מן המשתתפים מברה"מ לשעבר דיווחו שהתוכנית ענתה על כל ציפיותיהם או כמעט על כולן בכמה נושאים עיקריים: פיתוח קשרים ורשתות חברתיות; רכישת כלים, מיומנויות וידע; ופיתוח אישי ומקצועי. העמיתים מאירופה ציינו גם ידע ביהדות.

כל המשתתפים מאירופה (13), 93% (13) מן המשתתפים מברה"מ לשעבר ו-92% (12) מן המשתתפים מאמריקה הלטינית שינו או מתכוונים לשנות את תוכן ודרכי עבודתם בעקבות השתתפותם בתוכנית. התחומים המועדים לשינוי הם: טכניקות הצגה ואינטליגנציה רגשית בקרב המשתתפים מאירופה; ניהול צוות, מנהיגות וגיוס כספים בקרב המשתתפים מברה"מ לשעבר; ומנהיגות, ניהול, תכנון אסטרטגי ועבודת צוות בקרב המשתתפים מאמריקה הלטינית.

מהשוואת הממצאים בין המחזור הראשון לשני עלה כי בסך הכול התוכנית הצליחה לשמור על הרמה הגבוהה יחסית של שביעות רצון בשני האזורים שהשתתפו במחזור הראשון (אירופה וברה"מ לשעבר).

המעקב אחר בוגרי המחזור הראשון העלה שרוב הבוגרים עובדים בקהילות יהודיות (69%, 20): 52% (15) באותו תפקיד ו-17% (5) קודמו בתפקידם; 31% (9) אינם עובדים עוד בקהילות יהודיות; 67% (16) משתמשים בידע ובמיומנויות שרכשו בתחומי הניהול, המנהיגות והקהילה במידה רבה או רבה מאוד; 54% (13) משתמשים בידע ובכלים בתחום הקהילה; ו-42% (10) משתמשים בלימודי היהדות ובטקסטים יהודיים בעבודתם היום-יומית; רוב (83%, 20) הבוגרים לוקחים חלק ברשתות חברתיות אזוריות המשמשות פלטפורמה בעיקר לתקשורת בין-אישית ולקשרי חברות.

נושאים לחשיבה לקראת המשך ההטמעה

מן הדוח עלו כמה המלצות: לדבוק בכל האזורים בארבעת תחומי התוכנית – מנהיגות, ניהול, פיתוח קהילתי ותכנים יהודיים, ולתאם את העבודה להשגת התאמה רבה יותר בין הקבוצות; לקבוע מתווה לתוכנית, לפרסם אותו בקרב המשתתפים ולחבר את הפעילויות למתווה במהלך פגישות סיכום ורפלקציה; לתת דגש רב יותר לפיתוח קהילתי, לשילוב תכנים יהודיים, לגיוס כספים ולפיתוח צוות; להשקיע יותר ביצירת רשת בין-לאומית וברשת בוגרים פעילה; לאפשר יותר למידת עמיתים; ולשדרג את איכות ונפח הפעילות בין הסמינרים.